

SETKÁNÍ S KNIHOU

Opraváři času

Nad'a Reviláková

Metodiku zpracovala:

Mgr. Alexandra Filarová

Konzultace:

Mgr. Petra Strnadlová, ZŠ Fryčovice

Věková kategorie:

7. - 9. ročník

Zaměření (cíl, obsah) lekce:

vyvozování z textu, pisatelství, ekologie, pravopis

Vyučovací předměty:

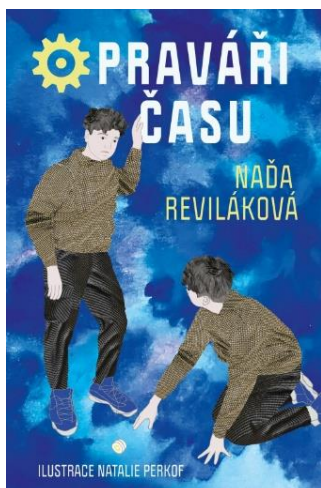
český jazyk, občanská výchova, výchova ke zdraví

Bibliografie:

REVILÁKOVÁ, Nad'a. *Opraváři času*. Ilustroval Natalie PERKOF. Drobek. Praha: Dobrovský, 2024. ISBN 978-80-277-4171-7.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Stručný obsah

Ocitnout se v nesprávné chvíli na nesprávném místě může znamenat osudovou chybu, kterou už nejde vrátit. Může vás to dostat i do děcáku nebo na kolečkové křeslo. To však neplatí, pokud ovládáte cestování časem. V tom případě prostě stačí zaletět si do minulosti a omyl napravit. Jenže cestování v čase není tak jednoduché. Cestovatelé totiž musí dodržet základní pravidlo: za žádnou cenu neměnit minulost. Jinak riskujete, že vám budou v patách opraváři času.

<https://www.knihydobrovsky.cz/kniha/opravari-casu>

O autorovi

Nad'a Reviláková vystudovala divadelní dramaturgii na JAMU v Brně. Poté se věnovala rozhlasové a televizní tvorbě. Působila ve vědecké stanici Českého rozhlasu Leonardo, kde propojila rozhlasovou práci s jinou velkou zálibou – historií. Tou se zabývá stále, pro Český rozhlas Plus připravuje pořady o historii, kde se hranice mezi současností a minulostí často stírají. Platí to i o její literární tvorbě, kdy píše knihy pro děti - řada „Hanka versus historie“ a je držitelkou ocenění Zlatá stuha za literaturu pro děti a mládež. Dramaturgicky vede pořad „Ex libris“ o knížkách.

zdroj životopisu: www.albatrosmedia.cz

Předpokládaná délka práce s knihou – 3 vyučovací hodiny.

EVOKACE

Nejdříve objevíme název knihy:

První slovo – Když se nám něco pokazí, zavoláme (množné číslo).
(opraváři)

Druhé slovo – Vylušti hádanku: Když ho sleduješ, jde pomalu, když na něj zapomeneš, letí jako splašený kůň. Co to je?
(čas)

Pomocí těchto dvou slov uhádni název knihy – Opraváři času

UVĚDOMĚNÍ

- Seznámíme žáky s knihou (stručný děj, autorka, ukázka knihy)
- Práce ve dvojicích – Přemýšlejte a napište co nejvíce možností, co by mohli opraváři času dělat. Pak spojíme dvojice do čtveřic, vzájemné sdílení. Vybrat tři „nej“ nápady, sdílení s celou třídou.

- Přečtení ukázky z knihy (str. 39)

„Opraváři času dohlíží na to, aby byla minulost v rovnováze. Jedna změna může způsobit řetězec dalších, které všechno rozvrátí. Opraváři mají v popisu práce tomu předcházet, případně to napravovat. Není radno jim zkřížit cestu.“

- Zamysli se nad historií světa. Napadá tě něco, co bys změnil/a. Jaké by to asi mělo důsledky? (Samostatná práce - pisatelství + sdílení ve dvojici, pak zájemci s celou třídou.)
- Podvojný deník – Dopiš k následujícímu textu svůj komentář.

Ukázka z knihy (str. 41)

„Proč rovnou neopravit celý svět? Co si třeba odskočit do Moskvy a vymazat Putina?“ ušklíbl se Mirek ironicky.

„Nemysli si, že už to někdo nezkusil,“ odpověděla Elza s naprostou vážností. Nejen Putina, ale i Stalina. A co teprve Hitlera. Druhá světová válka byla i bez něj a nacisté nakonec vyhráli. Dalo dost práce uvést čas do původního stavu. S Putinem to dopadlo dost podobně.“

Sdílení názorů + diskuse

- Nyní si přečteme prolog knihy (str. 7)

(Co znamená slovo PROLOG? Prolog je pojmenování používané pro označení úvodní části nějakého díla. Často se slovo využívá pro jakoukoli předmluvu.)

Květen 2456

Stáli a sledovali, jak se k nim blíží radioaktivní mrak rudého prachu. Už pohltit protější kopec, město pod ním i jejich dům... Poslední pohled a nezůstalo nic, jediný bod v krajině, na kterém by mohl spočinout jejich zrak. Nezůstala ani krajina, jen očima nepronikutelná prachová hradba všude okolo nich a oni sami se ocitli v jejích útrobách. Strávit je nemohla. Chránila je dvoucentimetrová neviditelná izolační vrstva kopírující tvar jejich těla. Nevěděli ani, jestli rudá mlhovina žhne, nebo chladí. Jestli by je spálila na popel, nebo zmrazila na kost. Termoregulace izolace se řídila pocitovou teplotou, nyní reagovala na zrychlený tep a spustila mírné chlazení. Výživa na bázi molekulární transformace by jim vystačila léta. Ani o přísun čerstvého kyslíku neměli nouzi. Neustále se doplňoval přeměnou oxidu uhličitého, který vydechovali z plic. Kdyby chtěli po zbytek života stát nebo se procházet uprostřed prašného mraku, nic by jim v tom nebránilo. Ani ti, kteří už odletěli kolonizovat okolní sluneční soustavy, ani ti, kteří dali přednost vakcíně.

Jenže proč by to dělali? Svět, který znali, který i přes jeho nedokonalosti milovali, zmizel. Ctirad Radomilu objal a ona ještě pevněji objala jejich dítě ve své náruči. Pak zavřeli oči a soustředili se pouze a jen na jedinou společnou myšlenku. Pečlivě naučenou číselnou řadu: 043022052009...

Úkoly pro žáky:

1. Kolik let uplynulo od současného letopočtu?
2. Co znamenala tato číselná řada?
043022052009 (4 hodiny 30 minut 22. 5. 2009)
3. Jak by vypadala číselná řada doby, do které by ses chtěl/a podívat?
4. Děj knihy se odehrává v roce 2024. Kolik let uplynulo od roku 2009?
5. V textu knihy se objevují tyto letopočty: 1938, 1943, 1968, 1990. Umísti je na číselnou osu a doplň, co se v té době dělo v naší zemi.
6. Staň se výtvarníkem a nakresli ilustraci k danému textu (prologu). Vyber si jakoukoliv techniku.
7. Zkus napsat, jak asi vypadal svět před výše popsanou událostí. Následuje opět sdílení ve dvojici/trojici, zájemci před celou třídou. Pak žákům přečteme ukázkou z knihy.

Ukázka z knihy (str. 55)

„Život na Zemi byl čím dál složitější. V létě neúnosná vedra a požáry, v zimě hurikány a záplavy. Někde se zvedly hladiny moří a zalily pobřeží. Benátky nebo Amsterdam, ty nenávratně zmizely už na konci 21. století. Hladomory vylidnily centrální Afriku i část Asie a Jižní Ameriky. Děti se už počínaly výhradně ve zkumavce a vyvíjely v umělých

dělohách. Všudypřítomné plasty úplně zastavily přirozenou porodnost. V roce, kdy nastal definitivní konec života na Zemi, žilo na téhle planetě jen přibližně deset milionů lidí.“

„Definitivní konec života na Zemi?“ zopakovala Maja nevěřicně.

„Jo, to bylo, vlastně bude v roce 2456. Vybuchla nádrž s radioaktivním odpadem. Na Zemi už pro odpadky nebylo místo, tak je vyváželi na oběžnou dráhu. A tahle exploze způsobila sérii dalších, které za sebou zanechaly totální spoušť. Prach a dým sežehl veškerou zbývající úrodu, kterou už stejně po řadu tisíciletí bylo možné pěstovat jenom ve speciálních sklenících, které se tím žářem roztavily. Kromě toho, že spálil vše živé, co nemělo právě ochranný skafandr, kontaminoval řeky a moře. Země existovala dál, ale stala se neobyvatelnou.“

- Následuje diskuse na téma ekologie (jak bychom se my měli chovat, aby tato situace nikdy nenastala).

REFLEXE

- Zamysli se nad svým životem. Je něco, co bys rád změnil? Proč?
- V textu se objevuje postava Karla Čapka a jeho kniha *Dášeňka čili život štěněte*. Kousek textu můžeme využít k procvičení pravopisu a gramatiky metodou Opravná štafeta (Žáky rozdělíme do týmů po 4-6 členech a každý tým dostane list s chybným textem. První žák opraví první chybu a předá text dalšímu. Každý člen opraví jednu další chybu. Jakmile si žáci v týmu myslí, že opravili vše, vyšlou člena s opraveným textem k učiteli. Ten jim buď kartičku vrátí k další opravě, nebo je pochválí za správné řešení, aktivitu ukončí a postupně se všemi týmy opraví všechny chyby se zdůvodněním správného pravopisu.)

Přes některé špatné zkušenosti je Dášeňka přesvědčena, že se jí nemůže nic stát a že se nad její psí hlavou nevznáší žádné nebezpečí. Neuhne smetáku a s důvěrou čeká, že se smeták vyhne jí; obyčejně to smeták udělá. Vůbec Dášeňka má příbuzenskou náklonnost ke všemu chlupatému, ať je to smeták nebo žíně (které rve z pohovek) nebo vlasy lidí, s kterými přichází do bližšího styku. Nevyhne se žádné lidské botě; to je věc člověka, aby se vyhnul štěněti, no ne?

(ČAPEK, Karel. *Dášeňka, čili, Život štěněte*. [Praha]: Československý spisovatel, 2009. ISBN 978-80-87391-33-4.)

Text pro žáky:

Přez některé špatné zkušenosti, je Dášeňka přesvědčena, že se jí nemůže nic stát a že se nad její psý hlavou nevznáší žádné nebespečí. Neuhne smetáku a z důvěrou čeká že se smeták vyhne ji; običejně to smeták udělá. Vůbec Dášeňka má příbuzenskou náklonost ke všemu chlupatému, ať je to smeták nebo žíně (které rve s pohovek) nebo vlasy lidí, z kterými přichází do bližšího styku. Nevyhne se žádné lidcké botě; to je věc člověka, aby se vihnul štěněti, no ne?

Řešení:

Přez některé špatné **sk**ušenosti, **je** Dášeňka přesvědčena, že se jí nemu**že** nic stát a že se nad její **psý** hlavou nevznáší žádné ne**es**pečí. Neuhne smetáku a **z** důvěrou **čeká že** se smeták vyhne **ji**; **obič**ejně to smeták udělá. Vůbec Dášeňka má příbuzenskou ná**kl**onost ke všemu chlupatému, ať je to smeták nebo žíně (které rve **s** pohovek) nebo vlasy lidí, **z** **k**terými přichází do bližšího styku. Nevyhne se žádné **lidcké** botě; to je věc člověka, aby se **vi**hnul štěněti, no ne?

Osmisměrka – najdi některá díla Karla Čapka

A	K	P	N	Y	A	X	W	A	Q	Y
B	T	B	O	Ž	Í	M	U	K	A	K
L	Í	R	L	V	K	H	O	T	I	O
A	A	L	A	Y	Ě	Z	K	A	M	L
K	E	B	Á	P	B	T	T	M	U	M
Ň	O	A	U	N	Í	O	R	U	J	S
E	E	L	E	D	E	N	J	O	H	A
Š	V	B	G	Z	R	M	V	I	Ň	K
Á	G	R	U	R	E	O	O	R	O	L
D	F	M	I	T	W	V	H	C	P	Á
P	K	R	A	K	A	T	I	T	A	V

(Boží muka, Válka s mloky, Dášeňka, Krakatit, RUR, První parta, Bílá nemoc, Hordubal, Povětroň, Matka)